MACA-12040-05

мастер академске студије архитектуре

назив предмета	**градски центри**	година	прва
усмерење	сви модули	семестар	2
изборна група	изборни предмет 2 – урбанизам	статус	изборни
наставник	др Ксенија Лаловић, ванредни професор бр. каб. 011	ЕСПБ	2
E-mail контакт	ksenija.lalovic@arh.bg.ac.rs / ksenija.lalovic@gmail.com		
учесници у настави		часови активне наставе	
		предавања	2
сарадници		вежбе	0
		др. облици	0
		сам.истр.рад	0
		остали часови	1
координатор СЦ			
пожељне квалификације за пријем студената			

садржај предмета

циљ:

Успостављање новог сазнајног оквира за разумевање, сагледавање и истраживање и развој простора градских ценатара у урбаној средини.
Разумевање структурне сложености мреже градских центара, кључних фактора генеративних промена, динамичности и стохастичке природе рзавојних процеса.
Способност типолошког препознавања и методолошки артикулисане систематизације знања о градским центрима.

теоријска и практична настава:

Дефинисање појма градског центра и централних функција, носиоца централитета, њихов значај у развоју насеља и урбане структуре. Теоријске основе - елементи локационе, структуралне и процедуралне теорије. Класификација функција централитета и препознавање улога приватног и јавног сектора. Централна места као хомолошки израз функција централитета. Фактори развоја мреже градских центара - друштвени, економски, технолошки, природни. Историјски осврт на каузалне везе између структуре градских центара и основних фактора развоја. Карактериситке процеса развоја мреже центара у односу на степен јавне контроле, унутрашње и спољашње факторе развоја - процеси концентрације, дисперзије посматрани кроз различите просторне нивое у градовима различитог степена развијености. Типолошко разврставање градских центара у односу на време настанака, функционалну улогу у граду, рангу, врсти заједничких потреба на које одговара итд. Карактеристике и природа система центара у граду. Моделовање и програмски концепти нових центара у граду. Стратешки приступ развоју градских центара. Основни елементи планирања и урбане регулације градских централних простора - фактори локације, димензионисање капацитета и програмирање. Кључни критеријуми вредновања квалитета организованости простора центара и функционалности градске мреже -савремени аналитички и мониторинг алати засновани на ГИС технологијама. Принципи просторне организације и обликовне артикулације.
Практична настава: самостални истраживачки рад

метод извођења наставе:

предавања, интерактивна настава,анализа случајева, истраживачки групни пројекти

основна литература:

Herzog, L., 2006, Return to the Center: Culture, Public Space, and City-Building in a Global Era, University of Texas Press
Gwyndaf, Williams, 2003, The Enterprising City Centre: Manchester's Developement Challenge, Routledge Chapman & Hall
Whyte, William H., 2012, City: Rediscovering the Center, University of Pensilvania Press
Badovinac, Petar, 1997, "Centralne urbane funkcije-Centri", Arhitektonski fakultet, Beograd
Mirko Maretić, 1996, Gradski centri, Manualia Universitatis studiorum Zagrabiensis, Zagreb
Aktiven Stadtzentrums und Sanierungsgebiets Wedding-Müllerstraße: http://www.muellerstrasse-aktiv.de/ ; http://www.stadtentwicklung.berlin.de/staedtebau/foerderp

ИСХОДИ

1 СПОСОБНОСТ ИЗРАДЕ АРХИТЕКТОНСКИХ ПРОЈЕКАТА КОЈИ ЗАДОВОЉАВАЈУ ЕСТЕТСКЕ И ТЕХНИЧКЕ ЗАХТЕВЕ.
Студент ће имати способност да:
- [ ] 1. припреми и представи пројекте објеката различите размере, сложености и типологије у разноврсним контекстима, користећи низ медија (техника), а одговарајући на дати задатак;
- [ ] 2. разуме конструктивни и структурални склоп, стратегије заштите животне средине и регулативне (правне) захтеве који се односе на пројектовање и изградњу комплетног архитектонског пројекта;
- [ ] 3. развије концептуални и критички приступ према архитектонским пројектима који интегрише естетске аспекте објекта и техничке захтеве изградње и потреба корисника.

2 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ ИСТОРИЈЕ И ТЕОРИЈЕ АРХИТЕКТУРЕ И СРОДНИХ УМЕТНОСТИ, ТЕХНОЛОГИЈА И ДРУШТВЕНИХ НАУКА.
Студент ће имати знање о:
- [ ] 1. културној, друштвеној и интелектуалној историји, теорији и технологијама које су од значаја за пројектовање објеката;
- [ ] 2. утицају историје и теорије на просторне, друштвене и технолошке аспекте архитектуре;
- [ ] 3. примени одговарајућих теоријских концепата током пројектовања у студију, показујући промишљени и критички приступ.

3 ЗНАЊЕ О ЛИКОВНИМ УМЕТНОСТИМА КАО УТИЦАЈНИМ ЗА КВАЛИТЕТ АРХИТЕКТОНСКОГ ПРОЈЕКТА.
Студент ће имати знање о:
- [ ] 1. томе како теорија, пракса и технологије ликовних уметности утичу на архитектонски пројекат;
- [ ] 2. креативној примени визуелних уметности и њиховом значају и утицају на архитектуру;
- [ ] 3. креативној примени сличних радова у процесу пројектовања у студију, у смислу њихове концептуализације и репрезентације.

4 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О УРБАНИСТИЧКОМ ПРОЈЕКТОВАЊУ, ПЛАНИРАЊУ И ВЕШТИНАМА УКЉУЧЕНИМ У ПЛАНСКИ ПРОЦЕС.
Студент ће имати знање о:
- [x] 1. теоријама урбанистичког пројектовања и планирању заједница;
- [x] 2. утицајима пројектовања и развоја градова у прошлом и садашњем времену на савремено изграђену средину;
- [x] 3. актуелној планској политици и законодавству којима се контролише изградња, укључујући и социјалне, економске и аспекте заштите животне средине и њихов значај за планирање развоја.

5 РАЗУМЕВАЊЕ ОДНОСА ИЗМЕЂУ ЧОВЕКА И ОБЈЕКАТА И ИЗМЕЂУ ОБЈЕКАТА И ЊИХОВОГ ОКРУЖЕЊА, И ПОТРЕБЕ ДА СЕ ОБЈЕКАТ И ПРОСТОРИ ИЗМЕЂУ ОДНОСЕ ПРЕМА ЉУДСКИМ ПОТРЕБАМА И МЕРИ.
Студент ће имати разумевање о:
- [x] 1. потребама и тежњама корисника објеката;
- [ ] 2. утицајима објеката на животну средину и премисама одрживог пројектовања;
- [x] 3. начину на који ће се објекти уклопити у своје локалне контексте.

6 РАЗУМЕВАЊЕ АРХИТЕКТОНСКЕ ПРОФЕСИЈЕ И УЛОГЕ АРХИТЕКТЕ У ДРУШТВУ, ПОСЕБНО У ПРИПРЕМИ ПРОЈЕКАТА КОЈИ УЗИМАЈУ У ОБЗИР СОЦИЈАЛНЕ ФАКТОРЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- [ ] 1. природи професионализма и обавезама и одговорностима архитеката према клијентима, корисницима објеката, ивођачима грађевинских радова, професионалним сарадницима и ширем друштву;
- [ ] 2. улози архитекте у пројектантском тиму и грађевинској индустрији, препознавајући важност текућих метода и трендова у обликовању грађене средине;
- [ ] 3. могућем утицају пројеката за изградњу на постојеће и будуће заједнице.

7 РАЗУМЕВАЊЕ МЕТОДА ИСТРАЖИВАЊА И ПРИПРЕМЕ ПРОЈЕКТНИХ ЗАДАТАКА ЗА АРХИТЕКТОНСКИ ПРОЈЕКАТ.
Студент ће имати разумевање о:
1. потреби да се критички испитају примери који су функционално, организационо и технолошки релевантни за
- [ ] постављени пројектни задатак;
2. потреби да се процене и припреме пројектни задаци различитих размера и типологија, да се дефинишу захтеви
- [ ] клијента и корисника и њихова прилагодљивост локацији и контексту;
3. доприносима архитеката и професионалних сарадника у формулисању пројектног задатка и истраживачких метода потребних за припрему задатка.

8 РАЗУМЕВАЊЕ КОНСТРУКТИВНИХ СИСТЕМА, ГРАЂЕВИНСКЕ И КОНСТРУКТОРКСЕ ПРОБЛЕМАТИКЕ РЕЛЕВАНТНЕ ЗА АРХИТЕКТОНСКО ПРОЈЕКТОВАЊЕ.
Студент ће имати разумевање о:
- [ ] 1. истраживању, критичкој процени и избору алтернативног конструктивног, грађевинског решења, као и решења материјализације у складу са архитектонским пројектом;
- [ ] 2. стратегијама за изградњу објеката и способности да се интегрише знање о конструктивним принципима и
- [ ] грађевинским техникама;
3. физичким особинама и карактеристикама грађевинских материјала, компонената и системима, као и утицајима ових одлука на животну средину.

9 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ФИЗИЧКИМ ПРОБЛЕМИМА, ТЕХНОЛОГИЈАМА И ФУНКЦИЈИ ОБЈЕКТА У ЦИЉУ ОБЕЗБЕЂЕЊА УНУТРАШЊЕГ КОМФОРА И ЗАШТИЋЕНОСТИ.
Студент ће имати знање о:
- [ ] 1. принципима пројектовања оптималних визуелних, термалних и акустичних амбијената;
- [ ] 2. системима за постизање комфора околине према принципима одрживог развоја;
- [ ] 3. стратегијама за пројектовање инфраструктуралних мрежа објеката (водовод и канализација, електроинсталције и друго) и способности да се оне интегришу у архитектонски пројекат.

10 НЕОПХОДНЕ ПРОЈЕКТАНТСКЕ ВЕШТИНЕ КАКО БИ СЕ ИСПУНИЛИ ЗАХТЕВИ КОРИСНИКА У ОКВИРИМА ФИНАНСКИЈСКИХ ОГРАНИЧЕЊА И ГРАЂЕВИНСКИХ ПРОПИСА.
Студент ће имати вештине да:

- [ ] 1. критички испита финансијске факторе у зависности од могуће типологије објекта, конструктивног система и избора спецификација и њихов утицај на архитектонски пројекат;
- [ ] 2. разуме механизме контролисања трошкова током израде пројекта;
- [ ] 3. изради пројекат који ће испуњавати услове корисника и бити у складу са правном регулативом, одговарајућим стандардима перформанси материјала и захтевима у вези са здрављем и безбедношћу корисника.

11 АДЕКВАТНО ЗНАЊЕ О ПРОИЗВОДЊИ, ОРГАНИЗАЦИЈИ, РЕГУЛАТИВИ И ПРОЦЕДУРАМА КОЈИМА СЕ ПРОЈЕКАТ СПРОВОДИ У ИЗГРАЂЕНИ ОБЈЕКАТ ИЛИ ПЛАН ИНТЕГРИШЕ У ЦЕЛОКУПНИ ПЛАНСКИ СИСТЕМ.
Студент ће имати знање о:

- [ ] 1. основним правним, професионалним и законским одговорностима архитекте, о организацији, правилима и процедурама које се користе у преговарању и одобравању архитектонских пројеката, укључујући земљишне законе, контролу и правила изградње и прописе о здрављу и безбедности;
- [ ] 2. Професионалним међу-односима појединаца и организација које учествују у набављању и изради архитектонских пројеката и како су они дефинисини у уговорним и организационим структурама;
- [ ] 3. Основним теоријама управљања и принципима пословања који се односе на вођење архитектонског пројекта и праксе, препознавајући текуће и надолазеће трендове у грађевинској индустрији.

остали исходи	Способност структуирања модела евалуације и процене квалитета функционалог и просторног квалитета централних зона.

оцењивање

Унети све облике оцењивања обухваћене предиспитним обавезама и завршним испитом. У структури укупне оцене на предмету предиспитне обавезе се вреднују са најмање 30, а највише 70 поена. Укупан број поена је 100.

предиспитне обавезе	60	завршни испит	40
активност у току предавања	5	семинарски рад	40
практична настава_вежбе 01-03	15		
колоквијум 01	20		
колоквијум 02	20		

термински план

недеља	*датум*	*опис тематских јединица*
1		Дефинисање појма градског центра, централних функција, и носиоца централитета
2		Дефинисање појма градског центра, централних функција, и носиоца централитета_ значај у развоју насеља и урбане структуре из различитих перспектива__одабир предмета истраживања
3		Теоријске основе - елементи локационе, структуралне и процедуралне теорије. Савремени теоријски приступи_Интегрална теорија_ AQAL аналитичка метода_вежба 01
4		Централна места као хомолошки израз функција централитета. Фактори развоја мреже градских центара_унутрашњи (индивидуални, социјални) и спољашњи (бихејвиорални, заједнички)_вежба 02
5		Историјски осврт на каузалне везе између структуре градских центара и основних фактора развоја_објективна диментија реалности_критичка дискусија
6		Типолошко разврставање градских центара у односу на време настанака, функционалну улогу у граду, рангу, врсти заједничких потреба на које одговара_интеробјективна диментија реалности_дискусија
7		Кључни критеријуми вредновања квалитета организованости простора центара и функционалности градске мреже _упоредна анализа и критичка дискусија
8		Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија_колквијум 01
9		Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија_колквијум 01
10		Карактеристике и природа система центара у граду. Моделовање и програмски концепти нових центара у граду. Стратешки приступ развоју градских центара_субјективни домен реалности
11		Основни елементи планирања и урбане регулације градских централних простора - фактори локације, димензионисање капацитета и програмирање_интесубјективни/социјални домен реалности
12		Карактериситке процеса развоја мреже центара у односу на степен јавне контроле, унутрашње и спољашње факторе развоја
13		Студије случаја: Барселона, Хамбург, Белрин Класификација функција централитета и препознавање улога приватног и јавног сектора.
14		Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_критичка дискусија_колквијум 02
15		Студије случаја: презентације самосталног истраживачког рада студената_колквијум 02_Принципи просторне организације и обликовне артикулације_дискусија налаза истраживања_вежба 03